

KE CVIČENÍ »DUKLA-82«

Hluboké studium a praktické zvládnutí nových zásad vojenského umění a jejich další rozpracování se plně vztahuje i na týlové funkcionáře a štáby především při hledání nových efektivnějších forem a způsobů materiálního a zdravotnického zabezpečení bojové činnosti vojsk.

Na cvičení „Dukla-82“ se promítly některé specifické rysy charakterizované počáteční obrannou operací prvosledových armád, rozvíjením frontové útočné operace, zasazením OMS, vzdušných výsadků a silných uskupení vojsk 2. sledu frontu, ale i některé vlivy nových organizačních struktur týlu, zejména operačního stupně, které vyžadovaly mnohdy tvůrčí přístup k řízení vzniklých situací.

V tomto směru jsme pro činnost týlových štábů a jejich součinnost s operačními štáby a druhy vojsk získali řadu cenných zkušeností a poznatků.

Při **plánování týlového zabezpečení** operace se potvrdila nutnost vycházet ze zásady, že úhrada spotřebovaného materiálu vojsky přikrytí státní hranice a v průběhu prvních dvou dnů operace bude zabezpečována především z mírových posádek, vykládacích stanic na železnici a z ostatních vyčleněných zdrojů na teritoriu. Proto také postačí rozvinout armádní a frontové brigády materiálního zabezpečení a zapojit je do dopravně zásobovací činnosti v průběhu druhého až čtvrtého dne útočné operace.

Po přechodu vojsk do útočné operace, v závislosti na jejich tempu postupu a předpokládané spotřebě materiálu zabezpečovaných vojsk, můžeme plánovat s přemísťováním a rozvíjením armádních a frontových brigád materiálního zabezpečení v nových prostorech každý druhý až třetí den útočné operace. Nemůžeme však zásadně dopustit, aby docházelo k nadměrnému prodlužování koloběhu dopravních prostředků na úseku front — armáda — svazek. To se negativně odráží v plynulosti dopravně zásobovacího procesu.

Rozvinutí frontové týlové základny předpokládáme pátý až šestý den operace, zpravidla na hlavním železničním směru v prostoru týlového pásma frontu. V některých případech, kdy nemůžeme frontovou týlovou základnu z ča-

sových a prostorových důvodů včas rozvinout, je výhodnější rozvinout na železnici v průběhu třetího až čtvrtého dne operace v prvním pořadí oddělení frontové týlové základny, které postupně rozvíjet v tomto prostoru na frontovou týlovou základnu. K přísunu materiálu musíme maximálně využívat obnovené provozuschopné úseky železnice a zřizovat na nich vykládací stanice. Přemístění frontové základny do nového prostoru předpokládáme ke konci operace na obnoveném železničním směru.

Včasné uvedení týlových svazků, útvarů a zařízení do plné bojové pohotovosti, jejich soustředění a další rozvíjení za vojsky podle vývoje situace vyžaduje v součinnosti s operačními štáby urychleně řešit organizaci **zaujetí plánovaných prostorů** v operační sestavě, aby odpovídala potřebám přikrytí státní hranice při současném vytváření uskupení týlu pro splnění úkolů útočné operace. Splnění těchto požadavků klade zvýšené nároky především na řídicí činnost týlových funkcionářů frontu i armády, vyžaduje pružně reagovat na vzniklou situaci zejména organizačními opatřeními a mít trvalý přehled o stavu a činnosti podřízených týlových svazků, útvarů a zařízení (TSÚZ). Zkušenosti potvrdily i důležitost plánovitého řízení přesunu TSÚZ do prostorů soustředění v operační sestavě a jejich přemísťování a rozvíjení v průběhu operace. To vyžaduje včas, v součinnosti s operačními štáby a druhy vojsk, řešit jejich časové a prostorové sladění s přemísťováním druhých sledů a záloh frontu (armád) včetně rozvíjení týlových základen a jejich oddělení. Tyto úkoly vyžadují přímý podíl týlu na řešení těchto otázek, ale současně i kvalifikované znalosti vysílaných orgánů týlu o počtech sil, prostředků a reálných časových možnostech organizace přemísťování TSÚZ.

Je třeba, aby týloví funkcionáři a štáby v počátečním období:

- měli trvalý přehled o situaci o dva stupně níže, zejména o stavu a průběhu mobilizace u týlových svazků, útvarů a zařízení, o nakládání a vývozu zásob ve vojenském i operačním týlu,

- organizovali včas rekognoskaci určených prostorů soustředění,

- využili silničních útvarů a teritoriálních sil a prostředků k zabezpečení přesunů vojsk a týlových svazků, útvarů a zařízení do prostorů soustředění a zaujímání operační sestavy,

- kontrolovali přesuny týlových svazků, útvarů a zařízení do prostoru soustředění v operační sestavě a měli přehled o jejich zaujímání a dosažení pohotovosti v nich,

- řešili s předstihem podle vývoje operační situace organizaci týlu, materiálního a zdravotnického zabezpečení vojsk s důrazem na vojska, určená k postupnému přechodu hlavních sil frontu do útočné operace s použitím klasických prostředků ničení,

- organizovali včas opatření k převzetí spojeneckých vojsk do materiální a zdravotnické péče frontu a řešili souběžně organizaci jejich týlového zabezpečení v souladu s předpokládanou činností.

Zvýšené úsilí týlu je třeba soustředit především na zabezpečení úderného uskupení frontu a také dělostřelectva, které se zúčastňuje průlomu obrany nepřítel v rámci komplexního palebného ničení.

I když nové rozložení zásob munice a zvýšení jejich hmotnosti na vojskovém i armádním stupni příznivě ovlivňuje kalkulace potřeby, rozsah přepravních úkolů spojených s **přisunem munice** do palebných postavení dělostřelectva se však v podstatě nezměnil. Nad pohyblivé zásoby musí být přisunut do palebných postavení dělostřelectva kolem 1,3—1,6 palebného průměru munice, a to ve velmi krátkém čase. Celkové množství munice k zabezpečení průlomu může činit u frontu 9—11 tisíc tun, u armád 4—8 tisíc tun. To vyžaduje zapojit značný počet dopravních jednotek a útvarů vojskového i operačního stupně. Zkušenost ukázala, že můžeme velmi účelně využít i vyvezených zásob munice na železnici a jejich předsunutím za vojsky zrychlit tento proces a snížit požadavky na potřebu dopravních prostředků.

Náročné úkoly, které pro něj vyplývají z **komplexního palebného ničení** nepřítele při průlomu připravené obrany, ale i v dalších fázích bojové činnosti, vyžadují, aby týlové štáby tyto úkoly řešily s dostatečným předstihem, centralizovaně při využití všech sil a prostředků bez rozdílu jejich velitelské podřízenosti. Předpokladem úspěšného splnění tohoto náročného úkolu je přesná a včasná součinnost všech orgánů, které se na jeho realizaci podílejí. Osvědčilo se vytvoření samostatné plánovací skupiny, složené z příslušníků RVD, orgánů výzbrojní služby, štábu týlu a vojenské dopravy. Tato musí úzce spolupracovat se skupinou, která plánuje komplexní palebné ničení. Důležité je, aby zvláště časové kalkulace, vydání potřebných nařízení, jejich proniknutí a vlastní realizace přisunu munice byly objektivní a jejich zkracování nebylo podnětem pro málo reálná velitelská rozhodnutí.

Kvalitativním přelomem v útočné operaci je **přechod nepřítele k použití prostředků zbraní hromadného ničení**, včetně jaderných zbraní. Proto je třeba v týlových štábech předem připravit co nejefektivnější metodiku práce i varianty potřebných opatření k obnově bojeschopnosti vojsk a týlu a řešení předpokládaných ztrát osob, materiálu, techniky a vlivu na celý dopravně zásobovací a léčebně odsunový systém včetně systému velení týlu.

K podstatnému snížení účinků těchto úderů je třeba především včas organizovat a uskutečnit promyšlenou periodickou změnu prostorů rozmístění prvků týlu, v nových místech zesílit opatření ochrany proti zbraním hromadného ničení, přičemž maximálně využívat stálých objektů a vlastností terénu. Rovněž je nutné věnovat pozornost vytváření silnějších záloh zdravotnických sil a prostředků i materiálu a jejich účelnému členění do celé hloubky vojskového i operačního týlu.

Vysoké ztráty, které mohou vzniknout po jaderných úderech nepřítele na vojska a týlu, dále složitá situace na silnicích, na železnici a vytvoření rozsáhlých pásem zamoření může značně ovlivnit činnost dopravně zásobovacího a léčebně odsunového systému. Při nahrazování ztrát materiálu a dopravních prostředků musíme využívat nejen vytvořených záloh, ale i operativně manévrovat zásobami a znovu rozdělit ostatní prostředky ve prospěch vojsk, která mají největší úspěch. Urychleně zabezpečit průjezdnost hlavních komunikačních směrů, obnovovat zničené úseky nebo zřizovat objížďky.

Značný rozsah zdravotnických ztrát, předpokládaný způsob a možnosti rozvíjení dalších oddělení nemocničních základů si zpravidla vynucují zkrátit dobu na poskytování lékařské pomoci, maximálně využít improvizovaného uložení raněných a dočasný manévr chirurgickými a jinými brigádami specialistů z dosud nerozvinutých nemocničních základů a zdravotnických záloh.

Jedním z rozhodujících opatření týlu po hromadných jaderných úderech nepříteli musí být urychleně **obnovit velení** týlu na všech stupních. Je nutné co nejrychleji získat potřebné informace o následcích úderů. Tyto musí týlové štáby získávat všemi dostupnými prostředky, a to nejen technickými, které mohou být dočasně nebo i trvale vyřazeny z provozu, ale také vysláním styčných orgánů a skupin. Chceme zdůraznit, že tato snaha musí být oboustranná. To znamená, že je povinností i podřízeného velitelského stupně všemi prostředky co nejrychleji informovat o následcích úderů svého nadřízeného. Získané informace musíme urychleně vyhodnotit a z nich vyvodit příslušná opatření.

Hlavním úkolem, souběžně s odstraňováním následků napadení a obnovou bojeschopnosti vojsk a týlu, zůstává zabezpečit další rozvíjení útočné operace, postupně přemísťovat do nových prostorů frontové a armádní brigády materiálního zabezpečení, rozvinout další oddělení nemocničních základů a prodlužovat směry obsluhovaných silnic za prvosledovými armádami. Tak zabezpečíme nepřetržitost dopravně zásobovacího a léčebně odsunového systému.

Jedním z hlavních učebních úkolů, řešených v úzké součinnosti s operačními štáby, bylo i včasné plánování týlového zabezpečení, vytvoření potřebných zásob a posílení **operační manévrující skupiny (OMS)** frontu před jejím zasažením a v průběhu boje, který vedla odtrženě od hlavních sil na samostatném směru. Ukázalo se, že je vhodné vytvořit do doby pohotovosti u OMS zvýšené zásoby o 0,3 n PHM a proviantu o 4 dd přímo u bojové techniky, vozidel a vojáka a navíc mít na přidělených dopravních prostředcích z frontové brigády materiálního zabezpečení zásoby munice 0,8 pp, PHM 1,2 n a proviantu 6 dd. Pro zabezpečení činnosti OMS v hloubce je třeba vhodně zplánovat i vzdušný přísun. Ke zdravotnickému zabezpečení je nutné posílit OMS samostatnými zdravotnickými oddíly a zdravotnickými odsunovými prostředky a plánovat využití vzdušného odsunu raněných. Tato opatření vytvoří podmínky pro splnění úkolů OMS. Výše zásob i rozsah posílení OMS musí být pochopitelně odpovídající stanovenému operačnímu úkolu.

Po sloučení OMS s vojsky prvního sledu frontu musíme urychleně doplnit zásoby, odsunout raněné a obnovit bojeschopnost týlu tak, aby byl schopen plnit další plánované úkoly.

Poznatky ze cvičení ukázaly, že v činnosti týlových štábů i služeb bude nutné věnovat nadále pozornost **organizaci a řízení práce**, zavedení pevného režimu dne, který by zabezpečoval dostatečnou perspektivu a sladění činnosti štábů týlu a jednotlivých týlových služeb při plnění periodických, ale i nově plánovaných úkolů.

Ke zvýšení úrovně organizace práce týlových štábů a služeb musíme připravit na jednotlivých pracovištích názorné pomůcky o průběhu operačního a astronomického času, směru větru, schémata spojení, funkčních čísel, volacích

znaků, složení a sestavy vojsk a týlu frontu a armád, tabulky počtů a údaje o hmotnosti zásob v náplních i tunách. Kromě toho je třeba průběžně vést přehled materiálního zabezpečení po armádách a svazcích (vždy o dva stupně níže) v rozhodujících druzích materiálu tak, aby z nich byl zřejmý soustavný přehled, na jakém stupni zabezpečení jsou jednotlivé svazky a armády. U štábu týlu i služeb musí být trvalý přehled o vydaných a převzatých rozkazech a nařízeních pro podřízené svazy (svazky), týlové svazky, útvary a zařízení a o hlášeních od podřízených i nadřízenému. K zabezpečení jednoty velení týlu se musí důsledněji vžít zásada, že všechny důležité rozkazy a nařízení vydávané po odborné linii vojskům a TSÚZ musí schválit NT-ZV nebo NŠ týlu.

Tyto zdánlivě pomocné dokumenty usnadňují práci týlových štábů, jsou podkladem pro rychlou informaci a orientaci náčelníka týlu a pro přijímání reálných rozhodnutí.

Metodiky práce štábu týlu, správ a jednotlivých služeb musíme vypracovávat v závislosti na plánování operace a řízení týlového zabezpečení vojsk v jednotlivých fázích bojové činnosti vojsk (přikrytí státní hranice, vedení útočné operace, vedení částí sil útočného a obranného boje, zasazení 2. sledů armád a frontu, operačních a taktických výsadek, dalších operačních záloh, vyslání OMS, překonávání velkých vodních překážek, horských masívů, organizace práce při komplexním palebném ničení nepřítele a přísunu munice k vedení průlomů) a dalších rozhodujících opatřeních, která podstatně ovlivňují týlové zabezpečení vojsk, systém velení týlu, rozhodovací proces NT-ZV a náčelníků týlových služeb i potřebný tok informací.

Jako nezbytnou pomůcku je třeba zvlášť vypracovat systém opatření při přechodu k použití jaderných zbraní u týlových svazků, útvarů a zařízení i u vojsk s důrazem na ochranu osob, materiálu, týlové techniky, na opatření k obnově bojeschopnosti ve velení týlu a úhrady kádrů, na odstraňování následků v rozhodujících oblastech, zejména zdravotnických ztrát, hlavních druhů materiálu, dopravní a týlové techniky, včetně jejich možné úhrady. K tomu stanovíme pořadí důležitosti úkolů, které lze vyjádřit signály. Opatření na jednotlivé signály plníme včetně útvaru.

Ke zlepšení vzájemné informovanosti, správnému a jednotnému pochopení úkolu co do obsahu, času, prostoru a cíle, je nezbytné organizovat týlovou součinnost ve štábu týlu frontu (armády). Podle potřeby ji organizujeme též s dalšími správami, druhy vojsk a služeb (operační správou, ženijním a chemickým vojskem, výbrojní službou apod.), které jsou rozhodující při řešení konkrétní vzniklé situace.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat celému systému kontrol včasného pronikání vydaných rozkazů a nařízení k vykonatelům, souběžnosti velení týlu s operačními štáby a druhy vojsk a poskytování pomoci orgány nadřízených týlových štábů u vojsk a TSÚZ přímo na místě. Tyto požadavky zvlášť vystupují do popředí při přebírání a organizaci týlového zabezpečení spojeneckých vojsk, kde je nutné plně zabezpečit součinnost mezi týlovými štáby ve smyslu vydaných směrnic.

Velitelsko-štábní cvičení „Dukla-82“ bylo charakterizováno některými zvláštnostmi, které kladly vysoké nároky na teoretickou připravenost týlových štábů a jejich schopnost aplikovat a rozvíjet v praxi některé nové poznatky týlového zabezpečení soudobých frontových a armádních útočných operací.

Zvláště náročným úkolem bylo procvičení organizace týlového zabezpečení v nových organizačních strukturách operačního a vojskového týlu. Cvičení napomohlo s potřebnou perspektivou postupně zvládnout tuto novou problematiku cvičícími týlovými, ale i operačními štáby. Současně však ukázalo, že těmto otázkám je třeba nadále věnovat potřebnou pozornost, a proto se k této problematice ještě vrátíme.